

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Raamleping nr 169319/3

„Teadmussiirde pikaajaline programm mahepõllumajanduse tegevusvaldkonnas, aruanne

Aruande periood: 01.01.2018-31.03.2018

Ühispakkujad:
Eesti Maaülikool
Eesti Taimikasvatuse Instituut
Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus
Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus
SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus

Tartu 2018

SISUKORD

1. Üldine informatsioon.....	3
2. Ellu viidud tegevused	6
2.1. Infopäevad	6
2.2. Teabematerjalid	7
2.3. Mahepõllumajanduse valdkonda kajastav portaal	7
2.4. Mahepõllumajanduse perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“	10
2.5. Õpiringid.....	12
2.6. Esitlustegevused	12
2.7. Ettevõtete külastused	12

1. Üldine informatsioon

1.1. Töötajate vaheline (vajadusel ühispaakujate vaheline) tööjaotus

Ühispaakujate vaheline tööjaotus ei ole muutunud. 2018. a tegevuste korraldamine jagati partnerite vahel.

Ühispaakujate tööde jaotus:

- Infopäevad: Eesti Maaülikool (EMÜ), Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus (EMSA), Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus (ÖTK), SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus (Mahekeskus)
- Konverents: EMÜ
- Ettevõtete külastused: EMSA, ÖTK, Mahekeskus
- Esitlustegevused (sh demokatsetel): EMÜ, ETKI, ÖTK, EMSA, Mahekeskus
- Öpiringid: EMÜ, ÖTK, EMSA
- Teabematerjalid: EMSA, ÖTK, EMÜ
- Mahepõllumajanduse valdkonda kajastav portaal: EMSA

Kogu projekti juhib ning selle elluviimise ja aruandluse eest vastutab projektijuht. Iga konsortsiumi liige vastutab endale võetud tööde puhul algusest lõpuni (alates planeerimisest kuni aruandluse koostamiseni).

Omavaheline kommunikatsioon töötab hästi. Projektijuhi ülesandeks on koordineerida tegevuste elluviimist ja anda informatsiooni vastavate nõuete täitmise kohta, vajadusel täpsustada Tellijaga tekkinud küsimused jms.

1.2. Aja- ja tegevuskava täitmine ning selles esinenud muudatused

2018. a tegevuste hankeleping 169319/3 allkirjastati 15.01.2018.

Tegevused on käivitunud planeeritult.

Teabematerjal „Mahepõllumajandus Eestis“ valmimise tähtaega pikendati II kvartali lõpuni, kuna Põllumajandusameti registrist ei olnud võimalik vajalikke andmeid seoses registri uuendustega kätte saada.

1.3. Kommunikatsioon Tellijaga

Kommunikatsioon Tellijaga on toimunud hästi, suhtlus toimub nii e-maili kui ka telefoni teel. Kõik küsimused on saanud vastused ja nendega on arvestatud. Kommunikatsiooni lihtsustamiseks kasutatavad ühispaakujad e-maili aadressi maheteave@gmail.com, et suhelda Maaeluministeeriumi ja Tellija kontaktisikutega.

1.4. Kommunikatsioon infopäevade, täienduskoolituste, konverentside, õpiringide, esitlustegevuste ja ettevõtete külastuste teavitamisel sihtgruppidele.

Sihtgruppe teavitati vastavalt nõutele. Sihtgrupi andmed saadi Põllumajandusameti kodulehel asuvast mahepõllumajanduse registrist või küsitakse otse Põllumajandusametist.

Korraldatavate sündmuste info avaldati www.maheklubi.ee ja www.pikk.ee sündmuste kalendris, lisaks saadeti sihtgruppidele kutsed e-maili teel.

Kommunikatsiooni lihtsustamiseks kasutavad ühispaakujad e-maili aadressi maheteave@gmail.com, millelt saadetakse kutsed ja vastatakse küsimustele.

1.5. Koostöötegevused valdkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonidega ning teiste teadus- ja arendusasutuste, koolitajate, nõustamisteenuse pakkujate või sektori organisatsioonidega

Aruandeperioodil tehti koostööd Mahepõllumajanduse Koostöökoogu organisatsioonidega, et tutvustada antud programmi eesmärke ja tegevusi. Lisaks tutvustavad kõik hanke partnerid erinevatel asjakohastel sündmustel antud programmi tegevusi. Teabematerjalide ja infopäeva lektorite ning teemade planeerimisel tehakse koostööd ka Põllumajandusameti ja Veterinaar- ja Toiduametiga.

Samuti tehakse koostööd Maaeluvõrgusikuga: programmi tegevusi tutvustatakse Eesti maaelu arengukava hea näitena Euroopa maaelu arengu võrgustiku (ENRD) kodulehel:

https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice/knowledge-transfer-programme-organic-farming_en.

Samuti esitati käesolev teadmussiirde programm Põhja- ja Baltimaade maaelu- ja merendusprojektid 2018 konkursi Eesti eelvooru kandidaadiks.

1.6. Programmi nõukogu

13.02.2018 vahetus nõukogu koosseisus Veterinaar- ja Toiduameti esindaja. Uueks esindajaks on Kairi Sisask. Programmi nõukogu on 10-liikmeline.

1. Karin Zereen, Maaeluministeeriumi mahepõllumajanduse valdkonna esindaja.
2. Anu Nemvalts, Põllumajandusameti mahepõllumajanduse ja seemne osakonna juhataja.
3. Kairi Sisask, Veterinaar- ja Toiduameti jaekaubanduse, mahepõllumajanduse ja mitteloomse toidu büroo peaspetsialist.
4. Veeve Kaasik, mahepõllumajanduse valdkonnas nõustamisteenust osutav konsulent.
5. Kaspar Toomsalu, mahepõllumajandusliku taimekasvatusega tegelev tootja.
6. Jaan Kiider, Riido Õkotalu OÜ, mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelev tootja.
7. Krista Kanniste, OÜ Wilawander, mahepõllumajandusega tegelev töötaja.
8. Karli Sepp, Põllumajandusuuringute Keskus, mahepõllumajandusliku teadus- ja arendustegevuse või seirega tegeleva asutuse esindaja.
9. Priit Penu, Põllumajandusuuringute Keskus, mahepõllumajandusliku teadus- ja arendustegevuse või seirega tegeleva asutuse esindaja.
10. Elen Peetsmann, Eesti Maaülikooli Mahekeskus, täitja esindaja.

1.7. Järgmisesse aruandeperioodi kavandatud tegevused

2018.aasta II aruandeperioodil:

- Toimub mahekonverents „Tegija kogemus – kuidas olla edukas maheturul“, 4. mail 2018 Tallinna Lauluväljakul.
- Jätkub teabematerjalid koostamine ja väljaandmine.
- Jätkub töö välislektorite leidmiseks ja infopäevade korraldamine.

- Rajatakse demokatsed.
- Planeeritakse ettevõtetes toimuvad esitlustegevused.
- Toimuvad osad infopäevad, nt infopäev mahesektori organisatsioonidele, mahetootmine ja töötlemine, mahetoodete turundus, mahetoitlustamine, mahepõllumajanduslik mesindus jne.
- Käivituvad õpiringid
- Uuendatakse jooksvalt veebilehe www.maheklubi.ee sisu.
- Planeeritakse Eesti ja välisriikide ettevõtete külastused.

2. Ellu viidud tegevused

Aruandeperioodil korraldati

- 4 infopäeva, millest 2 päeva olid välislektoriga (mahepõllumajanduslik linnukasvatus)
- Avaldati perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“

2.1. Infopäevad

2.1.1 Teema: mahepõllumajanduslik linnukasvatus

Toimumise aeg ja koht:

[21.02.2018 Võnnu Mahetalu OÜ, Karja tee, Võnnu, 62401 Tartu maakond](#)

[22.02.2018 Roheline 1b, Nooruse maja, Pärnu](#)

Korraldaja: Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus

Päevakava ja lektorid:

Söötmine mahekanakasvatuses. Axel Hilckmann, Saksamaa maheorganisatsiooni Bioland mahekanakasvatuse nõustaja

Hügieen kanakasvatuses. Axel Hilckmann

Võnnu Mahetalu tutvustus, kanala külastus (Pärnus kanala külastust ei toimunud). Lennart Möller

21.02.2018 osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 1). Infopäeval osales 28 inimest.

22.02.2018 osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 2). Infopäeval osales 43 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Osavõtjad hindasid kõrgelt just seda, et lektor on ise mahekanakasvatuse nõustaja ja sai tuua väga praktilisi kogemusel põhinevaid näiteid ja soovitusi. Samuti on osalejate hinnangul väga vajalik, et ka Eestis oleks taoline praktiline konkreetsest ettevõttest lähtuv nõuanne, samuti peeti vajalikuks näitlike söödaarvestustabelite olemasolu, kus söotadel oleks juba juures koostise ja toiteväärtuse andmed. Lektor arvas, et siiski tuleks ka oma söötasid analüüsida, et saada täpsemad tulemused, sest samad söödad võivad olla küllaltki erineva koostisega – eriti tuleb seda silmas pidada, kui kasutatakse teistest riikidest pärit andmeid või tavasöötade andmeid. Sageli võibki viga ratsiooni koostamisel tekkida just sellest, et lähteandmed pole õiged. Tasakaalustatud söötmine on aga kana tervise nurgakivi. Ka hügieen on väga tähtis, seda nii sise- kui ka välialal. Mahesöötade puudujääki leevendab veidi 5% tavaproteiinsööda kasutamise võimalus, samas võiksid praegused linnukasvatavad koostööd teha ja ühiselt sobivaid söötasid tellida. Hetkel on kogused veel väikesed ja seega pole ka turustajad huvitatud mahelindude söödaga tegelema.

2.1.2 Teema: mahepõllumajanduslik põllukultuuride kasvatus

Toimumise aeg ja koht:

[26.03.2018 Roheline 1b, Nooruse maja, Pärnu](#)

[27.03.2018 Võrumõisa tee 4a, Võru](#)

Korraldaja: Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus

Päevakava ja lektorid:

- Maheklaster MTÜ esimesel aastal käivitatud põllukultuuride katsetest - Margus Ess (Maheklaster MTÜ)
- Lehevätised ja bioaktivaatorid maheteraviljakasvatases - Margus Ess (Maheklaster MTÜ)
- Vahekultuurid maheteravilja kasvatases - Merili Toom (ETKI)

26.03.2018 osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 3). Infopäeval osales 38 inimest.

27.03.2018 osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 4). Infopäeval osales 43 inimest

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Vahekultuuride lühiajaline kasvatamine pole ettevõtetes kuigi levinud, osalejatest vaid mõned nentisid, et kasvatavad vahekultuure. Samas on see hea võimalus külvikorda tuua juurde toitaineid, takistada toitainete leostumist ja umbrohtude levikut. Peamiseks probleemiks on ka vajadus teha sügisene vahekultuuride külv varakult augustis, kui suurem osa teravilju on veel koristamata. Kindlasti pole ka võimalik (ei jõua) teha sügiskünda kui külvatakse sügisene vahekultuur. Huvipakkuv on näiteks talivikk, aga selle talvekindlus pole siiski teada. Ka sinep koos hernega on hea valik, kuid eelmisel aastal oli väga vihmane, mis takistas vahekultuuride külvi. Huvipakkuvamaid kultuure on veel kesaredis, mis toob mulla alumistest kihtidest toitaineid üles ja on suure biomassiga. Tahab soojust, aga kasvab hästi. Külviks on sobilik aeg augusti algus.

Mineraale ja bioaktivaatoreid kasutavad järjest rohkemad mahetootjad. Peamiseks on siiski seemnetöötlus, mis on suhteliselt lihtne ja odav tegevus. Parimad kombinatsioonid ja kogused vajavad nii mineraalide kui ka bioaktivaatorite puhul veel katsetamist. Praegused kogemused näitavad sobivate valikute korral siiski märgatavat saagilisa. Arutleti veel ka selle üle, et kas on vahet lehtpuu- või okaspuutuhul. Üldiselt on lehtpuu parem, aga puhast lehtpuud on katlamajadest keerulisem saada. Kõrgematel temperatuuridel aurustub vaik ära ja ilmselt ei ole väga suurt vahet. Arvestada tuleb aga sellega, et nii biosöe kui ka tuha puhul on mõju pikaajaline ja kohest efekti ei saavutata.

2.2. Teabematerjalid

Käivitatud on 2018. aasta lepingu raames välja antavate teabematerjalide koostamine. Teabematerjalid valmivad II, III ja IV kvartalil

2.3. Mahepõllumajanduse valdkonda kajastav portaal

Raamlepingu raames hallati ja hoiti pidevalt asjakohasena mahepõllumajanduse valdkonna infot kajastavat portaali www.maheklubi.ee.

Portaali Maheklubi (www.maheklubi.ee) haldab Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus.

Lisaks maaeluministri 28.04.2015 määruse nr 46 „Teadmussiirde pikaajaliste programmide rakendamise toetus“ § 6 lõikes 4 nimetatud tegevustele avaldati portaal:

- Nõukogu poolt koostatud ja kinnitatud 2018. aasta Taitja tööplaani (tegevuskava) ja läbiviidud tegevuste info aadressil: http://www.maheklubi.ee/teadmussiirde_programm.
- Raamlepingu raames koostatud Mahepõllumajanduse Leht aadressil: http://www.maheklubi.ee/mahepollumajanduse_leht/
- Info raamlepingu raames toimuvate mahepõllumajanduse infopäevade, täienduskoolituste, konverentside, õpiringide, ettevõtete külastuste ja esitlustegevuse kohta ja nende jaotusmaterjalid aadressil: <http://www.maheklubi.ee/syndmused/>;

Portaali külastatavusest annavad ülevaate joonised 1, 2 ja 3.

Joonis 1. ww.maheklubi.ee portaali külastatavus jaanuaris 2018

February performance for your website vs. previous month

Users

1.4K ↓ 18.4%

Sessions

2.1K ↓ 14.89%

Bounce Rate

53.91% ↑ 7.81%

Average Session Duration

00:01:54 ↓ 15.69%

How did you acquire your users this month?

Percent of Sessions by Channel

Organic Search

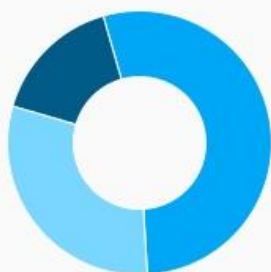
53.52%

Direct

30.43%

All other sessions

16.05%

Joonis 2. ww.maheklubi.ee portaali külastatavus veebruaris 2018

March performance for your website vs. previous month

Users

1.8K ▲ 30.84%

Sessions

2.8K ▲ 35.75%

Bounce Rate

52.06% ▼ 3.41%

Average Session Duration

00:02:09 ▲ 13.06%

How did you acquire your users this month?

Percent of Sessions by Channel

Organic Search

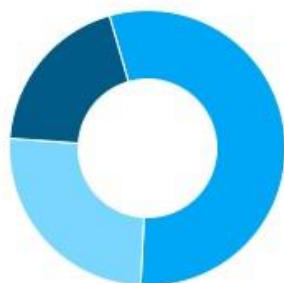
55.24%

Direct

25.34%

All other sessions

19.41%

Joonis 3. ww.maheklubi.ee portaali külastatavus märtsis 2018

2.4. Mahepõllumajanduse perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“

Aruandeperioodil ilmus üks mahepõllumajanduse perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“.

- **Nr 80, 1-2018:** http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/Maheleht_1_2018.pdf (ilmus 29.03.2018)

SISUKORD

Eesti põllumajandusmaast on juba viiendik mahe ▶ **2**

Mida toob kaasa uus mahemäärus? ▶ **3**

Maheturu konverents: mahepõllumajanduse arengu võtmesõnadeks on usaldus ja eksport ▶ **4**

Biofachil valitses optimism ▶ **7**

Eesti mahetootjad Biofachil ▶ **7**

Töötledjad otsivad mahetoorainet ▶ **9**

Mahemajanduse tervikprogramm ▶ **10**

Mahetoetuste vähendamine seab küsimärgi alla mahesektori arengu ▶ **11**

2017. aasta mahestipendiumi stipendiaadid ▶ **12**

Mahepõllumajandus kasvab hoogsalt ▶ **13**

Prantsusmaa mahesektor kasvab hüppeliselt ▶ **14**

Miljon soomlast ostab mahetoitu korra nädalas ▶ **14**

Sikkim: India esimene maheosariik ▶ **15**

Sisukord:

- Eesti põllumajandusmaast on juba viiendik mahe
- Mida toob kaasa uus mahemäärus?
- Maheturu konverents: mahepõllumajanduse arengu
- võtmesõnadeks on usaldus ja eksport
- Biofachil valitses optimism
- Eesti mahetootjad Biofachil
- Töötledjad otsivad mahetoorainet
- Mahemajanduse tervikprogramm
- Mahetoetuste vähendamine seab küsimärgi alla mahesektori arengu
- 2017. aasta mahestipendiumi stipendiaadid
- Mahepõllumajandus kasvab hoogsalt
- Prantsusmaa mahesektor kasvab hüppeliselt
- Miljon soomlast ostab mahetoitu korra nädalas
- Sikkim: India esimene maheosariik

Leht avaldati internetiaadressidel www.maheklubi.ee ja www.pikk.ee. Samuti avaldati leht maheklubi Facebooki lehel. E-maili teel saadeti väljaanne kõikidele mahepõllumajanduse registris olnud tootjatele, kes olid sinna edastanud oma e-maili aadressid.

Mahepõllumajanduse Lehte annab välja Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus MTÜ.

2.5. Õpiringid

Õpiringid (lihaisekasvatus, linnukasvatus, mesindus, lambakasvatus ja taimekasvatus) alustavad II ja III kvartalil.

2.6. Esitlustegevused

Algas demokatsete meetodika ja esitlustegevuste planeerimine. Esitlustegevused on planeeritud eelkõige II ja III kvartalis.

2.7. Ettevõtete külastused

Ettevõtete külastused välisriigis ja Eestis on planeeritud III kvartalis.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elen Peetsmann
Eesti Maaülikooli Mahekeskus
MAHE PIP projektijuht
elen.peetsmann@emu.ee
tel: 53044003